

Т. Єжижанської «Періодичні видання для дітей: комунікаційний аспект», Н. Н. Сиромля «Особливості дискурсу дитячого журналу» тощо. Ми робимо спробу поєднати дослідження релігійні та аналіз типологічних рис видань для дітей.

Один із яскравих прикладів православних літературно-художніх журналів для дітей є видання «Срібний дзвіночок», який видавався в місті Луганську в період 2012-2014 років.

Перший номер побачив світ у грудні 2012 року й був присвячений новорічним святкам. Журнал складався зі 44 сторінок, на яких розташовувалися тексти релігійної тематики, літературно-художні твори, краєзнавчі матеріали, матеріали для розвитку дитини, добірки фотоматеріалів, тексти пісень з нотами тощо. До творчої групи входили православні журналісти, письменники, дизайнери, богослови. Календар було прив'язано до православного календаря. Наприклад, у шостому номері (2013 р.) в рубриці «Православне місто» розповідається про історію міста Алчевська та Свято-Миколаївського кафедрального собору, подається репортаж про роботу недільних шкіл та православного освітянського центру, дібрано численні ілюстративні матеріали. У рубриці «Православний календар» описані свята за листопад та грудень, наприклад, як відсвяткувати Святого Миколая, адже, кілька років тому цей день увійшов до календаря дат України як день благодійності.

Журнал розповідає про відродження традицій православних цінностей і як органічно вони вписуються в життя тогочасної Луганщини та України. А доповнювалися такі досить дорослі матеріали віршами, добіркою позитивних фотографій, казкою про маленькі сніжинки та історії, написані юними читачами молодшого шкільного віку.

Під час підготовки до друку першого номеру журналу «Срібний дзвіночок» у жовтні-листопаді 2012 року було зроблено ретельний аналіз читацької аудиторії, урахувані побажання батьків, залучено фахівців із педагогіки. За незначний період журнал набув популярності та отримав своїх постійних передплатників.

Отже, проблема дослідження православних видань для дітей на сьогодні є досить актуальною, адже має стратегічне значення для розвитку майбутніх поколінь українців. «Срібний дзвіночок» і його стрімкий ріст продемонстрував потребу в подібних проектах, підкреслив читацький інтерес, саме тому окреслене питання вимагає подальших накових досліджень.

Строїнська Дар'я Олександрівна

Рівненський державний гуманітарний університет

Науковий керівник: Сторож Олена Василівна, кандидат психологічних наук, доцент

Рівненський державний гуманітарний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ

В сучасних умовах соціально-економічної кризи суспільство вимагає від людини стійкості до стресових ситуацій, успішної, швидкої й конструктивної адаптації до змінних умов існування, конкурентоспроможності, оскільки без цього неможливий прогресивний розвиток. Однак поряд з такими вимогами спостерігається парадоксальна тенденція до невпинного зростання кількості тривожних і невротичних проявів у поведінці суб'єктів різних вікових категорій. Зокрема тривожність усе частіше зустрічається у вигляді стійкого новоутворення, що в деяких випадках може бути однією з провідних особливостей особистості.

Про важливість вивчення проблеми тривожності свідчать численні дослідження, які здійснили вітчизняні психологи (Ф. Є. Василюк, О. І. Захаров, І. В. Імедадзе, Б. І. Кочубей, Н. Д. Левітов, О. В. Новікова, Ю. Л. Ханін та ін.), українські вчені (Є. К. Лютова, Я. М. Омельченко, А. М. Прихожан, С. О. Ставицька, Н. Ф. Шевченко, В. І. Юрченко та ін.), а також зарубіжні психологи (Д. Айке, К. Ізард, Р. Мэй, О. Ранк, Ч. Рікфорт, Г. Салліван, З. Фрейд, К. Хорні та ін.) [1-4].

Дослідження проблеми подолання тривожного стану займалися (Л. М. Артюшин, Ф. Д. Горбов, Л. Г. Дика, Н. Д. Завалова, Н. Д. Левітов, О. М. Леонтьєв, М. В. Фролов).

Наявність дезорганізуючого впливу тривожності засвідчили (А. М. Прихожан, Ч. Д. Спілбергер, В. В. Суворова, Ю. Л. Ханін) [4].

Методологічними основами нашого дослідження є праці А. Адлера, С. Саллівена, З. Фрейда, Е. Фрома, К. Хорні, К. Г. Юнга, які стверджували, що саме тривожність, лежить в основі цілого ряду психологічних труднощів і в багатьох порушень розвитку. Тривожність розглядається як показник «перед невротичного стану», її роль надзвичайно висока і в порушеннях поведінки, таких, наприклад, як деліквентність, адиктивна поведінка і значення корекції тривожності, її подолання важливо при підготовці студентів ВНЗ до важких ситуацій (іспитів, змагання та ін.), в опануванні нової діяльності [1; 2].

Г. С. Нікіфоров у співавторстві з М. А. Дмитрієвою зазначає, що тривожність у студентів на початкових етапах становлення особистості зазвичай має високий рівень. І лише після 3-5 років навчальної діяльності тривожність значно знижується, іноді досягаючи неадекватно низький рівень [3; 4].

За результатами формувального експерименту в якому взяли участь 47 студентів 4 – го курсу психолого-природничого факультету РДГУ, які мали високі показники тривожності, із них 20 студентів становили контрольну групу (КГ) і 27 студента – експериментальну групу (ЕГ). Під час формувального експерименту нами було зроблено *два діагностичні зрізи* у експериментальній та контрольній групах: до початку та після закінчення тренінгової програми.

Виявлено, що після застосування тренінгової програми відбулося зниження вираженості показника *реактивна тривожність* (ЕГ – 62%, КГ – 87%) *та особистісна тривожність* (ЕГ – 77%, КГ – 89%) . Тобто студенти КГ більше схильні сприймати загрозу своїй самооцінці і життєдіяльності у великому діапазоні ситуацій і реагувати на них вираженим станом тривожності, крім того показник реактивної тривожності є більшим за особистісний, тобто тривога виникає при попадань досліджуваними в стресову ситуацію і характеризується суб'єктивним дискомфортом, напруженістю, занепокоєнням і вегетативним збудженням. Цей стан відрізняється нестійкістю в часі і різною інтенсивністю в залежності від сили впливу стресової ситуації. А в ЕГ особистісна тривожність зменшилась, але показник не дуже значний так як для того щоб зменшилась особистісна тривожність потрібно більше часу. Аналізуючи результати показника *прояв тривожності* слід зазначити, що після впровадження тренінгової програми ми спостерігаємо значне його зниження (ЕГ – 52%, КГ – 88%). Тобто, студенти ЕГ спокійно відчують себе в кризових ситуаціях і не схильні до паніки та нервування, а студенти КГ є більш тривожними і це проявляється у почутті невпевненості у собі, беззахисності, безпомічності, безсилля перед реальними об'єктивними чи уявними зовнішніми чи внутрішніми чинниками, які містять небезпеку і загрозу самооцінці, рівню домагань, задоволенню основних потреб.

Таким чином, розроблена нами програма *подолання тривожності у студентів* має позитивний результат. Завдяки їй студенти значно менше схильні сприймати загрозу своїй самооцінці і життєдіяльності у великому діапазоні ситуацій і реагувати на них вираженим станом тривожності. При попадань досліджуваними в стресову ситуацію вони не відчують дискомфорту, напруженості, занепокоєння. Для студентів не характерна тривожність в різноманітних ситуаціях, які торкаються компетенції та престижу. Вони знизили прояв своєї тривожності та вибирають конструктивні стилі поведінки в конфлікті, це можна спостерігати у почутті впевненості у собі, захищеності, стану спокою, сили, перед реальними обставинами, які трапляються в їхньому житті.

Список використаних джерел

1. Айзенк Х. Психологические теории тревожности // Тревога и тревожность: Хрестоматия. – СПб.: Питер, 2001. – 256 с.
2. Мэй Р. Краткое изложение и синтез теорий тревожности / Р. Мэй // Тревога и тревожность. – СПб.: Питер, 2001. – 215 – 223 с.
4. Омельченко Я.М. Психологична допомога дітям з тривожними станами / Я.М. Омельченко, З.Г. Кісарчук. – К.: Шк. світ, 2011. – 112с.
5. Прихожан А.М. Психология тревожности / А.М. Прихожан. – СПб.: Питер, 2007. – 192 с.